

Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjennings avgjørelse av 11. september 2026

Sak: 2026/1015

Klager: A

Saken gjelder: Klage over vedtak om avslag på søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring

Saken gjelder klage over vedtak fattet av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) den 5. juni 2025. I vedtaket avslo HK-dir klagers søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring etter opplæringslova § 23-3. HK-dir vurderte at den polske kvalifikasjonen «mechanik-operator pojazdow i maszyn rolniczych» ikke kunne godkjennes som sidestilt med et norsk fagbrev som landbruksmaskinmekaniker. HK-dir begrunnet dette med at den utenlandske opplæringen manglet vesentlige elementer fra det norske lærefaget. Klager var uenig i vedtaket og mente at den polske opplæringen er svært lik den norske opplæringen som ble gitt i samme periode. Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning opphevet HK-dirs vedtak og sendte saken tilbake til HK-dir for ny behandling. Nemnda fant også grunn til å knytte noen avsluttende bemerkninger til HK-dirs vurdering av faglig innhold og øvrig saksbehandling.

Klagenemndas medlemmer: Henrik W. Bärnholdt, Kristin Seehusen, Miriam Thea Josefin Svenaeus Bakken Wallenborg, Øistein Frank Sundli og Taija-Riitta Blencke.

1 Sakens bakgrunn

- (1) A (heretter klager) søkte 4. november 2024 Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (heretter HK-dir) om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring.
- (2) Av søknaden fremgikk det at klager søkte om å få godkjent kvalifikasjonen «*mechanik-operator pojazdow i maszyn rolniczych*» (oversatt til «mekaniker – operatør av landbrukskjøretøyer og maskiner»), som klager fikk utstedt i Polen i 2001. Vedlagt søknaden var diplom som bekreftet kvalifikasjonen. Klager sendte inn diplom med norsk oversettelse 18. november 2024.
- (3) HK-dir fattet 5. juni 2025 vedtak om avslag på søknaden, begrunnet i at den omsøkte kvalifikasjonen mangler vesentlige elementer fra det norske landbruksmaskinmekanikerfaget.
- (4) Klager påklaget vedtaket 8. juni 2025. Klager er uenig i HK-dirs vurdering og mener blant annet at den polske opplæringen er svært lik den norske opplæringen som ble gitt i samme periode. Klager viste også til at han har lang arbeidserfaring, og er fullt i stand til

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Vestre Strømkaiaen 13
5008 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

å utføre arbeidet som forventes av en faglært landbruksmaskinmekaniker i dagens arbeidsliv.

- (5) HK-dir vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingssaker i forvaltningssaker (heretter forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble dermed den 11. mai 2026 oversendt til Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning sammen med HK-dirs innstilling i klagesaken.
- (6) Klager fikk i brev 13. mai 2026 informasjon om saksgangen for klagenemnda og frist til å kommentere HK-dirs innstilling, eller gi andre merknader i saken. Klager sendte ikke inn ytterligere merknader i saken.
- (7) Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning behandlet saken i nemndsmøte 11. september 2026.

2 HK-dirs begrunnelse for vedtaket i hovedtrekk

- (8) HK-dirs vurdering i saken kan i det vesentlige oppsummeres slik:
- (9) HK-dir har ved hjelp av uavhengige faglige eksperter sammenlignet hva som kreves for å oppnå den utenlandske og norske kvalifikasjonen. Sammenligningen viser at den utenlandske kvalifikasjonen har noen likheter med det norske lærefaget. Den utenlandske opplæringen mangler derimot en tydelig fordypning og forankring i landbruksmaskinmekanikerfaget, og har ikke tilstrekkelig opplæring i følgende vesentlige elementer:
- (10) Feilsøking og reparasjon av etterbehandlingssystem for avgasser fra forbrenningsmotorer,
- (11) Vedlikehold og reparasjon av elektriske og elektroniske systemer,
 - Vedlikehold og reparasjon av digitale styringer for motor, hydraulikk og transmisjon,
 - Vedlikehold og reparasjon av komfort- og klimaanlegg,
 - Vedlikehold og reparasjon av automatiserte maskinstyringssystem.
- (12) HK-dir opplyser at de vesentlige faglige elementene i lærefaget «landbruksmekaniker» ble utarbeidet av det faglige rådet i fagområdet. Grunnlaget for vurderingen var den gjeldende norske læreplanen for vg3 på tidspunktet kvalifikasjonen ble vurdert. HK-dir begrunner bruken av gjeldende læreplan med at læreplaner er forskrifter til opplæringslova som skal styre innholdet av opplæringen. HK-dir opplyser også at konsekvent bruk av de samme kriteriene i godkjenningsprosessen sikrer at alle kvalifikasjoner vurderes på samme måte, uansett når de ble oppnådd.
- (13) Klager har vist til en kollega med norsk fagbrev som mekaniker fra samme år, og har fremlagt kollegaens norske kompetansebevis. HK-dir påpeker at kompetansebevis er dokumentasjon på fullført opplæring som ikke oppfyller kravene til vitnemål eller fag-/svennebrev. Det betyr at kompetansebevis kun dokumenterer deler av en opplæring, og ikke et bestått løp eller fullt fagbrev. Selv om klager har sammenlignet kvalifikasjonene

og mener at disse er svært like, vil ikke et kompetansebevis danne grunnlag for vurdering av utenlandsk fag- og yrkesopplæring.

- (14) HK-dir påpeker at det fremgår klart av opplæringslova § 23-3 at deres mandat er å vurdere utenlandsk svennebrev eller vitnemål. Arbeidserfaring eller kurs som søkeren har oppnådd etter fullført kvalifikasjon, ligger utenfor HK-dirs mandat og kan heller ikke kompensere for manglende oppfyllelse av de formelle kravene for godkjenning etter opplæringslova.
- (15) Til slutt forklarer HK-dir at lang saksbehandlingstid i denne saken begrunnes med at det var første gang den omsøkte kvalifikasjonen ble vurdert. HK-dir måtte derfor innhente informasjon om den polske kvalifikasjonen (inkludert læreplan), få de relevante dokumentene oversatt og få det faglige innholdet vurdert av en sakkyndig komité. HK-dir påpeker at dette er en tidkrevende prosess.

3 Klagers argumentasjon i hovedtrekk

- (16) Klager mener at søknaden må vurderes på nytt, med hensyn til utdanningens opprinnelige kontekst, yrkeserfaring og saksbehandlingsforløpet. Klagers argumentasjon kan i det vesentlige oppsummeres slik:
- (17) Klager opplyser at mange av de teknologiene og systemene som HK-dir henviser til – som elektroniske styringssystemer, klimaanlegg og automatiserte løsninger – verken var utbredt eller obligatorisk i læreplaner i Polen eller Norge da klager gjennomførte utdannelsen tidlig på 2000-tallet. Klager mener derfor at det ikke er rimelig at hans opplæring sammenlignes med dagens læreplan. Klager trekker også frem at norske kandidater som tok fagbrev i samme periode, heller ikke nødvendigvis hadde opplæring i disse teknologiene.
- (18) Klager påpeker også at han har lang arbeidserfaring som mekaniker, og har tilegnet seg kunnskap om moderne maskinsystemer i praksis. Ifølge klager gjør denne erfaringen at han er fullt i stand til å utføre arbeidet som forventes av en faglært landbruksmaskinmekaniker i dagens arbeidsliv.
- (19) Til slutt påpeker klager at saksbehandlingstiden på syv måneder har vært betydelig lengre enn HK-dirs opplysninger om at søknader behandles innen én til to måneder.

4 Klagenemndas vurdering

4.1 Klagenemndas kompetanse i saken

- (20) Saken gjelder klage 8. juni 2025 over HK-dirs vedtak 5. juni 2025 om avslag på klagers søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring. Klagen er fremsatt rettidig, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd.
- (21) Av forskrift 2. juli 2025 nr. 1462 om enkelte klagenemnder på Kunnskapsdepartementets område § 6 følger det at klagenemnda «skal behandle klager over enkeltvedtak om [...] godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring etter opplæringsloven § 23-3». Klagenemnda har i utgangspunktet kompetanse til å «prøve alle sider av saken», jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd første punktum. Dette omfatter både HK-dirs faktiske og rettslige vurderinger, herunder bevisbedømmelsen og skjønnsutøvelsen. Selv om klagenemnda har full kompetanse til å prøve alle sider av saken, vil det likevel ikke innebære en plikt, jf. Innst.O nr. 4 (1994-1995) s. 9.

- (22) Klagenemnda vil foreta en selvstendig vurdering av saken, både av det faktiske grunnlaget og den rettslige vurderingen som HK-dir har lagt til grunn for avslaget, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

4.2 Utgangspunktet for vurderingen

- (23) I foreliggende sak har HK-dir avslått klagers søknad om godkjenning av den polske kvalifikasjonen «*mechanik-operator pojazdow i maszyn rolniczych*», begrunnet i at kvalifikasjonen mangler vesentlige elementer fra det norske landbruksmaskinmekanikerfaget. Klager er uenig i HK-dirs vurdering, og mener innholdet i den polske opplæringen er svært lik den norske opplæringen som ble gitt i samme periode.
- (24) I tråd med klagen vil klagenemnda ta stilling til om HK-dirs vurdering er i tråd med gjeldende regelverk.

4.3 Rettslig grunnlag for godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring

- (25) Det rettslige grunnlaget for godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring er lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (heretter opplæringslova) § 23-3. Bestemmelsen lyder:

«Den som har utanlandsk fag- eller yrkesopplæring, kan søke departementet om å få ei godkjenning av opplæringa. Departementet skal godkjenne opplæring som har same nivå og omfang som den norske vidaregåande opplæringa og inneheld mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget. Opplæring som er godkjent, er sidestilt med norsk fag- eller sveinebrev eller vitnemål.

Departementet kan gi forskrift om vilkår for godkjenning, saksbehandling, klage og om oppnemning av klagenemnd.»

- (26) Det fremgår av bestemmelsens første ledd at utenlandsk fag- og yrkesopplæring skal godkjennes dersom den utenlandske opplæringen har samme «nivå og omfang» som den norske vidaregåande opplæringen og inneholder «mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget». Bestemmelsen oppstiller med dette tre vilkår som må være oppfylt for godkjenning av utdannelsen. Den må ha samme nivå, samme omfang og må inneholde mange av de vesentlige elementene i det aktuelle faget. Sistnevnte vilkår er av HK-dir omtalt som et vilkår om faglig innhold. Etter klagenemndas syn gir bestemmelsen videre uttrykk for at det må foretas en konkret sammenligning av den utenlandske kvalifikasjonen opp mot relevante, norske lærefag.
- (27) I foreliggende sak er det ikke omtvistet at vilkårene om «same nivå og omfang» er oppfylt. Klagenemnda finner ikke grunn til å vurdere dette annerledes enn HK-dir. Disse vilkårene vil dermed ikke bli vurdert nærmere i det følgende. Spørsmålet for nemnda er om klagers kvalifikasjon også oppfyller vilkåret om faglig innhold.
- (28) Ordlyden «vesentlege elementa i det aktuelle faget» gir etter klagenemndas syn uttrykk for at det er de sentrale delene/fagområdene i opplæringen som må vurderes opp mot det aktuelle, norske lærefaget. Videre tilsier «mange av dei» at den omsøkte kvalifikasjonen ikke må være fullt ut dekkende/tilsvarende i sitt innhold. Det kreves ikke at alle vesentlige deler i den norske opplæringen er dekket i den omsøkte kvalifikasjonen, det er tilstrekkelig at «mange» av disse er dekket for at vilkåret anses som oppfylt.

- (29) Etter bestemmelsens andre ledd er departementet blant annet gitt hjemmel til å gi nærmere regler i forskrift om vilkår for godkjenning og saksbehandling. Departementet har ikke benyttet denne kompetansen og det foreligger dermed ikke nærmere vilkår for godkjenning eller krav til saksbehandlingen.

4.4 Den utenlandske kvalifikasjonen skal som utgangspunkt vurderes opp mot gjeldende norsk læreplan

- (30) Klager mener at vurderingen av det faglige innholdet i kvalifikasjonen skulle blitt gjort opp mot den norske læreplanen som gjaldt på tidspunktet han fullførte den polske opplæringen. Klager påpeker at kandidater med norsk fagbrev som mekaniker fra samme år som han fullførte utdanningen, heller ikke hadde særskilt fordypning i de fagområdene som HK-dir begrunner avslaget med. HK-dir mener derimot at vurderingen må gjøres på grunnlag av den gjeldende læreplanen for vg3 på det tidspunktet kvalifikasjonen ble vurdert for godkjenning.
- (31) Opplæringslova § 23-3 angir ikke hvilket faktisk grunnlag som skal legges til grunn for vurderingen av det faglige innholdet i kvalifikasjonen. Formuleringen «i det aktuelle faget» trekker imidlertid i retning av at vurderingen må gjøres opp mot det gjeldende norske lærefaget. Denne forståelsen synes også å ha støtte i lovforarbeidene hvor det uttales at bakgrunnen for etableringen av godkjenningsordningen var et «behov for ei ordning som kan verifisere gjennomført utenlandsk fagopplæring og stadfeste at nivå og innhold er på høgd med norsk fagopplæring», jf. Prop. 72 L (2015-2016) side 41. Selv om det ikke foreligger konkrete holdepunkter i lovforarbeidene for hvordan bestemmelsen skal forstås på dette punkt, er det trukket frem viktigheten av at de faglige vurderingene må ha «tillit i arbeidslivet», og at vedtak fattes «raskt og effektivt», jf. Prop. 72 L (2015-2016) side 44. Dersom vurderingen ble gjort opp mot den norske læreplanen fra det året søkeren fullførte sin utenlandske opplæring, kunne det ført til at vurderingen ble gjort med grunnlag i en utdatert læreplan. En slik praktisering ville i liten grad ivareta tilliten i arbeidslivet, og dermed ikke vært forenelig med formålet med godkjenningsordningen. HK-dir har videre opplyst at gjeldende norske læreplaner er forskrifter til opplæringslova som skal styre innholdet av opplæringen. Dette er i tråd med lovens § 1-4 andre ledd om at departementet gir forskrift om læreplaner i fag, og understøtter også relevansen av gjeldende norske læreplaner i vurderingen.
- (32) Dette understøttes også av utgangspunktet i forvaltningsretten om at «vedtak skal treffes på grunnlag av de opplysninger som foreligger på vedtakstidspunktet», jf. Rt. 2013 s. 1187 avsnitt 34. Departementet har også i sin tidligere praksis etter ordningen lagt til grunn at «utgangspunktet for vurderingen må være å sammenligne læreplanen som søkeren har fått opplæring etter med gjeldende norsk læreplan», jf. sak 24/679 på side 3. Forvaltningspraksis understøtter derfor også HK-dirs vurderinger i saken.
- (33) HK-dir poengterer også at konsekvent bruk av de samme kriteriene i godkjenningsprosessen sikrer at alle kvalifikasjoner vurderes på lignende måte, uansett når de ble oppnådd. Etter klagenemndas syn er HK-dirs bruk av gjeldende norsk læreplan forenelig med hensynet til likebehandling, samt en effektiv og rask saksbehandling i tråd med lovgivers forutsetninger for ordningen.
- (34) Klagenemnda har forståelse for at det vil kunne gi uheldige utslag i enkelttilfeller dersom gjeldende læreplan på søknadstidspunktet/vedtakstidspunktet legges til grunn som avgjørende for vurderingen. Klagenemnda påpeker i denne sammenheng at manglende godkjenning ikke er til hinder for å arbeide som landbruksmaskinmekaniker i Norge, da

yrket ikke er lovregulert. Klagenemnda minner også om at godkjenningsordningen for utenlandsk fag- og yrkesopplæring er en frivillig og søknadsbasert ordning som skal «bidra til at den enkelte lettare får arbeid i samsvar med kvalifikasjonane sine og får betre grunnlag for å skaffe seg nødvendig opplæring for å tilfredsstille dei faglege krava i norsk arbeidsliv», jf. samme referanse side 43.

- (35) På denne bakgrunn vurderer klagenemnda at utenlandske kvalifikasjoner skal vurderes opp mot gjeldende norsk lærefag, og at gjeldende norsk læreplan vil være et sentralt utgangspunkt for vurderingen. Nemnda vil imidlertid i denne sammenheng vise til følgende uttalelse fra departementet i ovennevnte sak 24/679:

«Det følger av ordlyden i § 3-4 a at det avgjørende er om store deler av kjernen i læringsutbyttet for det norske faget er dekket av læringsutbyttet i det utenlandske faget. Departementet er enig med HK-dir i at utgangspunktet for vurderingen må være å sammenligne læreplanen som søkeren har fått opplæring etter med gjeldende norsk læreplan. Ordlyden i § 3-4 a tilsier at det ikke er et krav om fullstendig overlapp i læringsutbytte, men at mange av de vesentlige elementene må være dekket. Det åpner for at det kan være deler som ikke er felles, uten at det behøver å føre til at vilkåret ikke er oppfylt. Det kan for eksempel være tilfellet grunnet kulturelle forskjeller eller utvikling av faget over tid.

Samtidig må det i vurderingen av om vilkåret er oppfylt, tas hensyn til at måten å skrive læreplaner på kan være ulike og ha endret seg med tiden. Det avgjørende er ikke hvordan læreplanen er utformet og formulert, men hvilket læringsutbytte personen skal sitte igjen med etter å ha fullført faget.»

- (36) Uttalelsen fra departementet knytter seg direkte til den tidligere gjeldende opplæringslova av 1998 § 3-4 a. Bestemmelsen er imidlertid forutsatt videreført i den gjeldende opplæringslova § 23-3. Klagenemnda mener derfor at departementets uttalelse fortsatt har relevans, og nemnda er enig i departementets vurderinger på dette punkt.

4.5 HK-dirs vurderinger er ikke tilstrekkelig begrunnet

- (37) Klagenemnda går deretter over til HK-dirs vurdering av det faglige innholdet i klagers kvalifikasjon.
- (38) HK-dir har i sin innstilling til klagenemnda opplyst at HK-dir har innhentet en fagkyndig vurdering av den polske kvalifikasjonen «*Mechanik-operator pojazdow i maszyn rolniczych*» med læreplan fra perioden 1998-2012 opp mot den gjeldende læreplanen i det norske landbruksmaskinmekanikerfaget. Vedlagt innstilling var den fagkyndige rapporten datert 7. februar 2025, hvor den fagkyndige komiteens vurderinger fremkommer. Ifølge HK-dirs opplysninger har det faglige rådet definert de vesentlige faglige elementene i lærefaget, og de fagkyndige har forholdt seg til dette i sin vurdering. Det fremgår av rapporten at komiteen vurderte at den polske kvalifikasjonen ikke kunne sidestilles med det norske landbruksmaskinmekanikerfaget. Komiteen ga følgende begrunnelse for sin vurdering:

«Vi ser at denne læreplanen ikke kan sidestilles med den norske planen. Det mangler flere vesentlige elementer i læreplanene. Se kommentarer under hvert enkelt kompetansemål»

- (39) Under fire av kompetansemålene uttalte den fagkyndige komiteen videre:

«[K]valifikasjonen mangler en tydelig fordypning og forankring i landbruksmaskinmekanikerfaget og har derfor ikke tilstrekkelig praktisk opplæring i det aktuelle temaet.»

- (40) I HK-dirs innstilling til klagenemnda ble det videre opplyst at anbefalingen fra den fagkyndige komiteen danner en negativ presedens (fast praksis) som innebærer at søknader om godkjenning av alle kvalifikasjoner fra denne perioden, vil få avslag. Klagenemnda forstår det dermed slik at HK-dir – med grunnlag i komiteens vurdering fra 2025 – automatisk avslår alle søknader som gjelder den omsøkte kvalifikasjonen, uten at det foretas en nærmere vurdering av søknadene.
- (41) Det bemerkes at vurderinger som gjøres etter objektiv dokumentasjon kan bidra til likebehandling av søkere og forhindre at det tas utenforliggende hensyn. En slik ordning synes også forutsatt av departementet i forbindelse med innføringen av den aktuelle godkjenningsordningen i 2016. Godkjenningsordningen ble innført i den tidligere gjeldende opplæringslova av 1998 ved endringslov 17. juni 2016 nr. 67. I forarbeidene til endringsloven – inntatt i Prop.72 L (2015–2016), punkt 6.6., side 44 – har departementet uttalt følgende om forutsetningen for ordningen:

«Departementet er oppteke av at NOKUT skal kunne gjøre riktige vedtak om godkjenning av utlandsk opplæring raskt og effektivt. I denne sammenhengen treng NOKUT sjølv god kompetanse om norsk fagopplæring og om opplæringsordningane i andre land. I tillegg treng NOKUT tilgang til ekspertar som kan gjøre vurderingar av nivå og innhald innanfor det enkelte faget. Det er viktig at desse vurderingane har tillit i arbeidslivet. Mange høyringsinstansar meiner at dei faglege råda vil kunne gjøre slike vurderingar. Departementet meiner at dei som skal gjøre ei slik vurdering, må ha spisskompetanse i det faget som skal vurderast. Råda er sette saman for å representere breidda i utdanningsprogrammet best mogleg. Det gjer at medlemmene har ulik spisskompetanse. Nokre utdanningsprogram femnar dessutan om så mange fag at ikkje alle faga er representerte i råda. Derfor vil ikkje departementet gå inn for å etablere ei ordning der råda alltid skal gjøre den faglege vurderinga. Departementet meiner det er meir formålstenleg at NOKUT bruker faglege ekspertar innanfor relevante fag på grunnlag av forslag frå dei faglege råda. Dermed vil det vere ekspertar i det relevante faget som gjer dei faglege vurderingane. Fordi ekspertane er foreslåtte av dei faglege råda, må ein kunne vente at dei har tillit i arbeidslivet. På denne måten vil saksbehandlinga kunne gå raskare, av di vurderinga frå dei utpeika ekspertane ikkje vil vere avhengig av møtetidspunkt i dei faglege råda. Departementet vil leggje opp til at NOKUT har dialoge med dei faglege råda om kor mange faglege ekspertar som skal veljast ut, og korleis dette skal skje. Ein slik modell krev ingen endringar i mandatet for dei faglege råda, og kostnader i samband med ekspertvurderingar kan handterast innanfor løyvinga til NOKUT.» (nemndas understrekning)

- (42) I vedtaket opplyser HK-dir at den fagkyndige komiteen består av uavhengige faglige eksperter som kommer fra arbeidsgiver- og arbeidstakersiden, samt det offentlige opplæringssystemet. I den fagkyndige rapporten er det oppført to personer som omtales som «[s]akkyndig». Klagenemnda finner ikke grunn til å betvile den fagkyndige komiteens faglige kompetanse. Klagenemnda har likevel kompetanse til å vurdere kvaliteten av den fagkyndige rapporten, herunder rapportens klarhet, grundighet og etterprøvbarehet. Videre gir den fagkyndige vurderingen kun et faktisk grunnlag i saken. De rettslige vurderingene som opplæringsloven § 23-3 legger opp til, må foretas av HK-dir og kan overprøves av nemnda.

- (43) Selv om klagenemnda som nevnt ikke har grunnlag for å betvile den fagkyndige komiteens faglige kompetanse, vil nemnda bemerke at det er en svakhet ved rapporten at det ikke fremgår hvilken bakgrunn, utdanning og erfaring den enkelte fagkyndige har, og som er grunnlaget for oppnevningen. Det er heller ikke klart for nemnda hvilket mandat de fagkyndige har fått fra HK-dir, eller hvilken innføring og opplæring som er gitt i forkant med tanke på det rettslige grunnlaget for vurderingen.
- (44) Hovedregelen i forvaltningsloven § 24 første ledd er at enkeltvedtak «skal» grunngis og at begrunnelsen «skal» gis samtidig med at vedtaket treffes. De nærmere reglene om begrunnelsens innhold fremgår videre av forvaltningsloven § 25. Her fremgår det at begrunnelsen skal inneholde de regler vedtaket bygger på. Begrunnelsen skal også nevne de faktiske forhold som vedtaket bygger på. Videre er det forutsatt at begrunnelsen også bør inneholde de hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn. Det er lagt til grunn at bestemmelsen oppstiller minimumskrav til begrunnelsens innhold, jf. NOU 2019: 5 Ny forvaltningslov side 351.
- (45) Det er flere hensyn som begrunnelsen skal ivareta, men et sentralt hensyn er «å sette parten i stand til å forstå vedtaket», jf. NOU 2019: 5 Ny forvaltningslov side 354. Hvis en part ikke har fått medhold i en søknad, kan begrunnelsen også sette parten i stand til å vurdere om vedtaket skal påklages, jf. samme referanse side 353. For at parten skal kunne forstå vedtaket og vurdere om det er grunnlag for å klage, må forvaltningsorganet synliggjøre vurderingene som er blitt foretatt. Det er også avgjørende for å sikre en reell toinstans klagebehandling i forvaltningen, at begrunnelsen er utformet slik at også klageinstansen kan overprøve vurderingene som er foretatt. Etter klagenemndas syn må HK-dirs begrunnelse være egnet til å vise at de har foretatt en reell og selvstendig vurdering av den omsøkte kvalifikasjonen, i tråd med gjeldende regelverk. Dette synes også å være i tråd med prinsippet om forsvarlig saksbehandling.
- (46) Etter klagenemndas vurdering er ikke den fagkyndige rapporten, som HK-dir har bygget sitt vedtak på, tilstrekkelig begrunnet eller etterprøvbart. Selv om det fremkommer at den fagkyndige komiteen vurderer at den utenlandske kvalifikasjonen ikke kan sidestilles, er den konkrete begrunnelsen for dette svært generell og knapp. De fagkyndige har tilsynelatende merket seg fire kompetansemål, og for hvert av disse fire kompetansemålene gjentas det en overordnet setning om at «[K]valifikasjonen mangler en tydelig fordypning og forankring i landbruksmaskinmekanikerfaget og har derfor ikke tilstrekkelig praktisk opplæring i det aktuelle temaet». Klagenemnda kan ikke se at det gis en konkret begrunnelse for hvilke mangler knyttet til de fire kompetansemålene som er identifisert. Det er heller ikke begrunnet hvorfor en eventuell manglende opplæring i disse fire kompetansemålene gjør at kvalifikasjonen ikke kan sidestilles etter sitt faglige innhold. Dette er særlig sentralt i et tilfelle som det foreliggende, hvor kun fire kompetansemål er vurdert som mangelfulle, jf. ordlyden i opplæringslova § 23-3. Klagenemnda mener derfor at begrunnelsen som er gitt i rapporten ikke er egnet til å sette søkerne eller klageinstansen i stand til å forstå vurderingene som er gjort.
- (47) På denne bakgrunn mener klagenemnda at det er svakheter/mangler ved den fagkyndige vurderingen, som tilsier at den ikke kan brukes som en negativ presedens for alle fremtidige søknader som gjelder samme utdanning. Nemnda er som følge av dette også i tvil om HK-dir har bygget sitt vedtak på riktig faktum, når HK-dir har bygget sin konklusjon på en mangelfull fagkyndig rapport.

- (48) Nemnda har forståelse for at det er hensiktsmessig og effektivt å legge vekt på tidligere fagkyndige vurderinger i likeartede saker. Når rapportene holder høy kvalitet, er godt begrunnet og er tydelig forankret i læreplanens kompetansemål, bidrar en slik praksis til forutsigbarhet og likebehandling. Det er imidlertid en klar svakhet ved denne praksisen at den ikke er forankret verken i lov eller forskrift. Nemnda mener derfor at det er viktig å presisere at selv om gode og etterprøvbare fagkyndige vurderinger vil være sentralt for fastsettelsen av det faktiske grunnlaget i disse sakene, må den nærmere vurdering av de rettslige vilkårene i opplæringsloven § 23-3 foretas av HK-dir. De fagkyndige vurderingene er dermed kun en del av grunnlaget for HK-dirs vurdering av vilkåret om faglig innhold i opplæringsloven § 23-3, og kan ikke alene være styrende for resultatet.
- (49) Klagenemnda er etter dette kommet til at det foreligger en saksbehandlingsfeil, som i utgangspunktet medfører at vedtaket må anses ugyldig. Nemnda kan ikke se at det er grunnlag for at vedtaket likevel kan være gyldig etter forvaltningsloven § 41. Vedtaket må dermed oppheves, og saken sendes tilbake til HK-dir for ny behandling.

4.6 Avsluttende bemerkninger til HK-dirs vurdering av faglig innhold og øvrig saksbehandling

- (50) Selv om det er uten betydning for sakens utfall, vil klagenemnda kommentere noen forhold knyttet til HK-dirs øvrige saksbehandling i saken.
- (51) Klagenemnda vil bemerke – i tråd med departementets tidligere avgjørelser – at det ikke er rettslig grunnlag for å begrense vurderingen av faglig innhold til en ren sammenligning av læreplaner, hvor det tilsynelatende foretas en streng ordlydstolkning av hvert enkelt kompetansemål. Som forutsatt i lovforarbeidene, bør de faglige vurderingene foretas av faglige eksperter, og deres ekspertise bør utnyttes slik at det foretas en helhetlig vurdering av hvilken kompetanse kandidaten har tilegnet seg for å oppnå kvalifikasjonen. Nemnda støtter seg her til departementets uttalelse i sak 24/679:

«Departementet vil understreke at det er krevende å vurdere om en utenlandsk opplæring kan sidestilles med norsk fag- eller svennebrev. Det er forskjellige tradisjoner for å skrive læreplaner i land, blant annet med ulik grad av spesifisering. Det kan også bero på lokal tradisjon hvilke av de mange elementene som inngår i et fag som formuleres som egne mål i læreplanen. **Derfor er det sentralt i vurderingen av om en utenlandsk opplæring kan sidestilles med norsk fag- eller svennebrev at det foretas en helhetsvurdering av beskrivelsene i læreplanene, og ikke en ordfortolkning der de enkelte ord og uttrykk i de to læreplanene sammenlignes.** [...]» (nemndas utheving)

- (52) Klagenemnda vil også understreke at vurderingstemaet for den faglige vurderingen etter opplæringslova § 23-3 er om den utenlandske opplæringen *inneholder* mange av de vesentlige elementene i det aktuelle norske lærefaget, og ikke hvor mange elementer som mangler. I den fagkyndige rapporten kommenteres det at den utenlandske kvalifikasjonen mangler flere vesentlige elementer, men det vurderes tilsynelatende ikke om kvalifikasjonen likevel innehar mange av de vesentlige faglige elementene. Dette er også tidligere kommentert av departementet, blant annet i sak 22/6002. Her uttalte departementet følgende:

«Både den sakkyndige vurderingen og NOKUTs begrunnelse vektlegger de elementene fra den norske læreplanen som mangler i den polske planen. Hvor mange av de vesentlige elementene i det norske tømrerfaget som også inngår i opplæringen [...]»

synes fraværende, til tross for at det er dette som er vurderingstemaet etter lovens ordlyd.»

- (53) Klagenemnda bemerker avslutningsvis at saksbehandlingstiden hos HK-dir har vært lang. HK-dir har imidlertid begrunnet den forlengede saksbehandlingstiden med at det var første gang kvalifikasjonen ble vurdert, og at det er en tidkrevende prosess. HK-dir påpeker også at informasjonen på deres nettside om saksbehandlingstid er veiledende. Klagenemnda har forståelse for at saksbehandlingstiden kan bli forlenget ved søknader om godkjenning av kvalifikasjoner som ikke tidligere er blitt vurdert. Ettersom vedtaket uansett er opphevet på et annet grunnlag, velger klagenemnda å ikke ta endelig stilling til hvorvidt det i denne saken foreligger et eventuelt brudd på forvaltningsloven § 11 a. Klagenemnda bemerker likevel at det vil være ryddig og i tråd med god forvaltningsskikk å orientere søkerne om forlenget saksbehandlingstid i enkeltsaker.

5 Vedtak

Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning fatter etter dette følgende vedtak:

HK-dirs vedtak av 5. juni 2025 oppheves, og saken sendes tilbake til HK-dir for ny behandling.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Etter forvaltningsloven § 36 kan en part kreve dekket vesentlige sakskostnader som har vært nødvendige for å få endret et vedtak til gunst for parten, eksempelvis kostnader til advokat. Eventuelt krav om dekning av sakskostnader må settes frem senest 3 uker etter at melding om det nye vedtaket er kommet frem til parten. Kravet sendes til klagenemnda v/ Klagenemndssekretariatet, med mindre HK-dir har fattet nytt vedtak i saken. Har HK-dir fattet nytt vedtak i saken sendes kravet til HK-dir.

11. september 2026

Henrik W.
Bärnholdt

Kristin
Seehusen

Miriam Thea Josefin
Svenaesus Bakken
Wallenborg

Øistein Frank
Sundli

Taija-Riitta
Blencke

Nemndsleder

Nestleder

Nemndsmedlem

Nemndsmedlem

Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur